

LBRIS

We know
books

ÁNGELA BECERRA

*Penultimul
vis*

Traducere și note de
TUDORA ȘANDRU MEHEDIŢI

editura rao

Zăceau pe jos cu zâmbetul inechivoc al morții pe buze; înlănțuiți într-o îmbrățișare solemnă și senină; îmbrăcați pentru prima oară în haine imaculate de miri, albe din cap până-n picioare.

Au fost nevoiți să spargă ușa, alertați de strigătele vecinilor uimiți de liniștea și nemișcarea dinăuntru. De câteva zile, Joan Dolgut nu mai cobora să cumpere pâine și nici nu se mai auzeau sunetele pianului său trist, cu care se obișnuiseră cu toții. Stăteau întinși acolo, pe pardoseala bucătăriei întunecoase, pesemne de două sau trei zile, dar trupurile lor mai păstrau încă acea căldură rece a iubirii pierdute.

În razele asfințitului ce se strecurau printre jaluzelele micului apartament, întreaga atmosferă părea învăluită într-un roșu cețos.

Inspectorul de poliție Ullada și adjunctul său începură să facă fotografiile de rigoare și pacea morților a fost tulburată de flash-urile care brăzdau încăperea din toate părțile; pentru fotograful ocazional de la Omucideri, erau primele poze de nuntă. Un marș nupțial răsuna la nesfârșit la un pick-up foarte vechi. Conchita Marededeu, care le fusese vecină toată viața, a fost singura care a vorbit din ușă, căci poliția oprise deja trecerea cu benzi adezive, după ce anunțase rudele.

Mâna împietrită a miresei mai ținea încă buchetul ofilit de trandafiri neprihăniți pe care Joan îi comandase pentru ea, în mare taină, de la prietenul lui care avea o florărie pe Ramblas¹. Se mai putea

¹ Tradițională arteră centrală din Barcelona, faimoasă pentru interesul turistice, care duce de la Plaça de Catalunya până aproape de mare, la monumentul lui Columb. Pitorescul său constă în atmosfera tipică a restaurantelor și cafezelor în aer liber, precum și a numeroaselor florării și chioșcuri de tot felul, emblematică pentru capitala Cataloniei.

simți încă mirosul inconfundabil de gaz care se revărsase din plin din cuptorul deschis. Ullada nu atinsese nimic altceva decât ferestrele, închise cu desăvârșire cu toate zăvoarele; când le-a deschis, o pală de vânt eliberator a măturat locul de aburii morții, răscolind pletele albe ale miresei, ce își pierduseră culoarea din pricina bătrâneții și a tristeții atâtor ani iroșiți.

Conchita afirma categoric că nu văzuse niciodată pe nimeni să-l viziteze pe Joan Dolgut, cu toate că își tocise vizorul de la ușă de atâta spionat, fiindcă obișnuia să se laude că știe totul despre toți; era cunoscută ca un Sherlock Holmes al cartierului.

Niciodată n-o văzuse pe moartă și nici nu știa nimic despre existența ei. Nu era din partea locului, nici din parohie și nici de prin împrejurimile cartierului lor, Born.

După ce, în cele din urmă, a încetat să mai repete aceeași poveste, inspectorul, plictisit să tot încerce să pună frâu curiozității ei nestăvilite, a trimis-o acasă, dându-i o carte de vizită ca să-l caute dacă își va mai aminti ceva.

Când a început cercetarea temeinică a apartamentului, un Mercedes gri plumburiu, condus de un șofer cu chipiu și mănuși, s-a oprit în fața clădirii, și un bărbat extrem de elegant a coborât din el, uitându-se la ceas cu o expresie contrariată pe chip; întâmplarea nefericită îl obligase să contramandeze o adunare a acționarilor. Ullada a apucat să-l vadă de la geam și a înțeles că în câteva clipe îl va avea în față. „Asta trebuie să fie fiul decedatului, își zise. Da' știu că are bani... cu toptanul.“

Opulența ostentativă a fiului nu se potrivea defel cu locuința modestă pe care tocmai se pregătea s-o cerceteze.

Inspectorul l-a întâmpinat pe Andreu Dolgut și, înainte de a-l duce în bucătărie, l-a pregătit pentru ce avea să vadă.

Voalul lung al miresei ieșea din bucătărie și se întindea prin salon, acoperind tot apartamentul. Metri întregi de tul nespuns de fin, brodat cu măiestrie, păreau niște cascade de iluzii spulberate pe parchet. Însăși Soledad Urdaneta hotărâse să-și brodeze voalul cu mâna ei,

în lungile nopți de insomnie, retrăindu-și amintirile în timp ce, din împunsături, înfloreau margarete.

Locuința arăta impecabil; toate se aflau la locul lor, parcă pregătite pentru o mică sărbătoare. Pe masa din sufragerie a văzut o tavă cu niște cupe de șampanie ce urmau să fie umplute; în frapieră, plutind în apă, o sticlă nedesfăcută de șampanie Codorniu; alături, un tort cu trei etaje îmbrăcat în cremă albă, așa cum dorea Soledad, cu mirii de zahăr în vârful.

Era prima oară, în ani de zile, când Andreu Dolgut punea piciorul în apartamentul acela, binevoind să viziteze refugiul solitar al bătrânului său tată. Repudiasse cu atâta strășnicie sărăcia îndurată în copilărie încât, atunci când a început să-și câștige cu succes existența, a abandonat tot ce-i amintea de acea perioadă, chiar și pe propriul părinte. Îi era rușine până și de numele lui de familie; ajunsese să-și imagineze un nume ilustru: Bertran i Montoliu, dar până la urmă a înțeles, scrâșnind din dinți, că numele n-avea nimic a face cu demnitățile și, renunțând, a devenit, pur și simplu, Andreu.

Acum își regăsea trecutul. Pe perete se afla vechiul ceas cu cuc care în copilărie îi vestea orele de cină, de joacă și de culcare. Cu toate că stătuse până la paisprezece ani cu tatăl lui, ignora totul despre el. Își duseseră viața într-o tăcere respectuoasă ce nu le îngăduise niciodată să comunice cu sinceritate. Când mama a murit, dând naștere unei surioare care n-a supraviețuit, casa a încetat să mai aibă viață; ea fusese cea care la răstimpuri cânta și-l făcea să rădă și să viseze că va ajunge un important om de afaceri, cu automobil de lux, maniere elegante și hoteluri de cinci stele. Îl ducea la Liceu¹, fără știrea tatălui, numai ca să se uite la mantourile de vizon, la papioane și la tot fastul aristocrației, stimulându-i și mai mult visurile nebunești. După moartea mamei, obsesia ei l-a făcut să ajungă băiat de serviciu la hotelul Ritz și, totodată, student la seral la toate cursurile pe care le putea urma; a devenit cititor împătimit și autodidact strălucit. Acolo

¹ Gran Teatro del Liceu, celebru teatru de operă din Barcelona, situat pe Ramblas.

a cunoscut, treptat, afacerile necurate puse la cale în sferile sociale cele mai înalte și s-a strecurat cu dibăcie în viața magnaților singuratici până a pătruns în lumea afacerilor, mai întâi ca ucenic și apoi ca șef. Acum era președintele unui mare concern multinațional de parfumerie, dar, deși avea tot ce-și dorise, expresia-i acră și încruntată îl trăda.

A dat la o parte voalul, cu grijă să nu-l calce, și a apucat-o pe coridorul lung până la bucătărie. Ajuns acolo, i s-a tăiat răsuflarea; mai puțin l-a impresionat să-și vadă tatăl întins pe jos, îmbrăcat în fracul de un alb impecabil, cu floare la butonieră și pantofi de lac fără cusur. Însă expresia aceea de fericire desăvârșită, de iubire devotată, de prosperitate tinerească pe care nu i-o văzuse niciodată, l-a făcut să-l podidească lacrimile. Pentru prima și singura dată, l-a văzut așa cum visase în copilărie să-l vadă: fericit. Bătrâna care se odihnea în brațele lui era o femeie cu trăsături delicate și riduri săpate de necazuri, ce indicau suferințe acum imposibil de descoperit. Zâmbetul ei ușor îi pecetluise cu dragoste comisura buzelor. Da, și necunoscuta aceea în vârstă iradia aceeași fericire. Pentru prima oară, Andreu Dolgut și-a dat seama că părintele lui avusese sentimente. A rămas mut, simțindu-se despuiat în fața cadavrelor, fără a face nimic altceva decât să-și lase lacrimile să-i curgă pe obraji. Inspectorul Ullada, respectând momentele grele prin care trecea bărbatul acela, s-a îndepărtat câțiva pași, lăsând să se înțeleagă limpede că n-avea nicio grabă, că putea aștepta cât era nevoie. La urma urmelor, și-a zis, nu în fiecare zi dădeau peste tatăl cuiva mort în felul acesta atât de trist.

– Erau nebuni de-a binelea, i-a spus adjunctului doar așa, ca să-i treacă timpul.

– Dragostea îi face să înnebunească până și pe bătrâni, i-a răspuns Bonifasi.

Însă Andreu nu plângea de durere, ci de furie; își stăpânea iritarea de a vedea fericirea pe chipul părintelui său, ceva ce el nu simțise

niciodată, nici măcar atunci când, în tinerețe, începuse să-și câștige primii bani.

Deși fusese celibatarul cel mai apreciat pe la cluburile din Barcelona și se căsătorise târziu, aproape de patruzeci de ani, n-a știut cu adevărat ce-i dragostea. A tot căutat-o în raport cu interesele lui, planificând până și ultimul amănunt, și a ales-o din floarea aristocrației barceloneze pe fata cea mică a unui mare bancher; ființa cea mai valoroasă și benefică scopurilor lui, care nu erau altele decât acelea de a se înconjura de ceea ce-i lipsise în copilărie: respectul pe care îl inspiră averea.

A fost o nuntă strălucită. Membri ai Clubului Teatrului Liceu, ai celui de Echitație, personaje de stirpe regală, din mediul bancar, până și episcopul de la Seu d'Urgell¹, care a oficiat ceremonia în catedrala din Barcelona.

Locuia într-un edificiu splendid de la începutul secolului XX, magnific restaurat de Cinnamon, cel mai bun arhitect al momentului, la jumătatea bulevardului Pearson. Avea un fiu adolescent, trei câini dalmatieni, patru servitori și o nevastă care-și petrecea tot timpul la sala de fitness, la coafor și pe rue Saint-Honoré din Paris, de unde aducea haine pentru întreaga familie.

Moartea tatălui, aproape inexistent pentru restul societății, îl punea pe Andreu într-o situație stânjenitoare.

După o bună bucată de vreme și văzând că nu scotea un cuvânt, inspectorul Ullada i-a întrerupt șirul gândurilor.

– Să-mi spuneți ce să fac cu defuncții...

Muzica se auzea mai departe. Andreu, obișnuit să comande, a arătat înspre pick-up.

– Opriți drăcia de colo. Nu mă lasă să gândesc. Ați cercetat cine este... ea? a întrebat cu degetul întins spre mireasă.

¹ Oraș important din Pirineii catalani, sediu al tradiționalului Episcopat de Urgell.

— Dacă nu știți dumneavoastră, care sunteți fiul mirelui... i-a răspuns Ullada ușor sarcastic; începeau să-l agaseze fumurile bărbatului.

Inspectorul găsisse înaintea, în mica poșetă din piele de crocodil descoperită pe noptiera din încăperea sumbră, portofelul cu cartea de identitate a celei moarte, și sunase insistent la un număr de telefon pe care îl găsisse scris acolo, dar nu-i răspunsese nimeni. În cele din urmă, lăsase un mesaj cu numărul mobilului său, rugând să fie sunat de urgență, însă n-a avut chef să-i spună asta lui Andreu. „Să-l ia naiba“, și-a zis.

Soledad Urdaneta locuia singură în magnificul ei apartament de pe Paseo de Colom situat la ultimul etaj, care fusese o reședință de lux când ea se întorsese din Columbia, în anii '50, împreună cu bărbatul ei, cu un aer de proaspăt căsătorită. Cu trecerea anilor, locuința se deteriorase și lipsa banilor înnegrise plăcuțele de aramă impunătoare de la ușă, clanțele moderniste și rafinatele ornamente de mahon. Încetul cu încetul, vânduse la magazinele de antichități toate mobilele de valoare, iar acum nu-i mai rămăseseră decât niște lămpi art deco, pe care le păstra ca pe niște relicve, și un cap de fetiță sculptat în marmură, opera lui Maillol, pe care tatăl ei îl comandase din Bogotá ca să i-l dăruiască la prima comuniune și de care o dureau sufletul să se despartă.

Cunoscuse în viață și dulceața, și amarul. Necazurile exilului forțat, depărtarea de patrie și acomodarea cu o țară cu alte anotimpuri, cu frigul și singurătatea și cu o limbă care nu era a ei, nu făcuseră decât să-i pustiască sufletul, chiar mai mult decât o făcuse iubirea. Deși în fața ferestrelor ei mari se întindea Mediterana ca un văl albastru ondulat, Soledad Urdaneta nu se putea bucura, căci marea îi aducea, odată cu valurile, șoaptele neșansei întregii sale vieți.

Când fata ei s-a căsătorit, a vrut s-o ia cu ea și a rugat-o să vândă apartamentul și să vină să stea la ei, dar Soledad știa că ar fi fost un deranj pentru niște tineri dornici de mângâieri; ea era doar o bătrână cu ochii pierduți și arși de tristețe. S-a hotărât, așadar, să rămână,

legănându-se în balansoar și brodând, privind marea zi și noapte... Visând.

Vocea stridentă a Conchitei Marededeu a izbucnit în liniștea apartamentului lui Dolgut; începuse iar să adulmece din prag, încercând să prindă vreo bârfă colosală pentru vecini. Cu scuza că uitase o informație importantă, a reușit să atragă atenția polițiștilor.

— Acum mai bine de o lună l-am văzut pe domnul Joan vorbind cu omul care aducea buteliile de gaz.

Spunând asta, i-a aruncat o privire pătrunzătoare lui Andreu, care stătea în capătul coridorului. Nu se prea vedea prin partea locului lume atât de spilcuită și de soi.

— Și altceva? a întreat-o Ullada.

— Ah... Montsita, brutăreasa, l-a văzut vorbind foarte însuflețit cu o femeie, cu toate că el era tăcut din cale-afară, nici măcar nu saluta. Ca să vezi ce lipsă de maniere! Urca în lift fără să se uite în jur și nu-i vorba că ea ar fi avut nevoie de salutul lui, dar un „bună“ i-ar fi făcut bine, mai ales că e atât de singură... Rostind ultimul cuvânt, s-a uitat la Andreu, mijindu-și ochii.

Ullada avea chef să-i închidă ușa în nas, dar s-a abținut când a văzut că se deschide grilajul vechi al liftului.

Îmbrăcată cu fustă gri și bluză albă de poplin, șifonată de zăpușeala de nesuportat a acelei zile de 24 iulie, o femeie frumoasă, cu trăsături limpezi și privire adâncă, o întrebă pe Conchita Marededeu de inspectorul Ullada. Strângea la piept niște cărți vechi vărzuite.

— Eu sunt, doamnă, poștiți. Cu un gest, Ullada a invitat-o să-l urmeze, poruncindu-i din ochi vecinei băgărețe să dispară.

Chiar dacă austeritatea femeii era evidentă, ținuta ei avea o grație și o eleganță innăscute. Gesturile ei foarte line, delicatețea cu care mergea, cu care-și întindea mâna să salute, felul în care-și aranja pușița de păr după ureche, totul o făcea să pară nespus de gingașă: o femeie ca o adiere, ca briza mării.

Andreu a cercetat-o disprețuitor și s-a retras pe coridor, prefăcându-se că se uită la obiectele învechite de pe o poliță, în timp ce Bonifasi lua amprentele. Pentru Ullada s-a adevărit ceea ce vocea blândă a femeii îi spunea: era fata lui Soledad Urdaneta. Polițistul a îndemnat-o să se așeze înainte de a primi lovitura.

Aurora Villamarí a pus cărțile cu copertele deschise pe sofaua veche, parcă tângind după odihnă. Pentru ea, cărțile acelea erau ca o prelungire a degetelor.

– E vorba de mama dumneavoastră... i-a spus inspectorul, încercând să evite un torent de plâns de nestăvilit care risca să se reverse asupra-i.

Aurora a recunoscut vâlul nesfârșit de pe jos, din tul vaporos, căci mult timp își văzuse mama brodându-l cu atâta dăruire; îi spusese că era o comandă pentru o mireasă din Pedralbes¹.

A intuit din privirea lividă a inspectorului că avea să-i spună ceva îngrozitor, dar a decis să descopere ea însăși despre ce este vorba. A dat fuga pe coridorul lung, ridicând în brațe vâlul nesfârșit, până a ajuns la cununa de flori de portocal, ofilită pe capul femeii care-i dăruise totul în viață. Atunci s-a aruncat peste ea, cu inima frântă, s-a apucat s-o sărute fără încetare, plângând, luând-o în brațe și legănând-o. A mângâiat-o, scăldată în lacrimi, i-a potrivit coronița, a pieptănat-o cu degetele, de parcă era o mamă care-și pregătea fetița pentru prima comuniune: cu o duioșie izvorâtă din inimă. A rămas așa câteva minute eterne. Când s-a mai liniștit, a mângâiat chipul înghețat al bietului bătrân care zăcea îmbrățișând-o strâns pe mama ei, în rigiditatea morții. I-a aranjat trandafirul de la butonieră și l-a sărutat ușurel pe creștetul fără păr.

Scena l-a mișcat pe Ullada și și-a promis să petreacă mai mult timp cu maică-sa.

Aurora Villamarí nu înțelegea nimic; ingenunchiată pe pardoseala bucătăriei, nu izbutea să pătrundă tâlcul a ceea ce vedea cu

¹ Cartier elegant din districtul al patrulea al Barcelonei, Les Corts.

ochii ei. Ce căuta mama acolo, în rochie de mireasă și fără viață? Cum era cu puțință ca ea să nu știe nimic? Cine era bărbatul acela necunoscut care o îmbrățișa?

Cu sufletul pustiu și tulburată de incertitudini, s-a ridicat încetșor, străduindu-se să-și adune gândurile, copleșită de durerea sfâșietoare, fără o îmbrățișare sau un umăr pe care să-și plângă nenorocirea. Văzând-o atât de doborâtă, inspectorul nu știa cum să înceapă interogatoriul. Și-a dres vocea nervos și a întreat-o:

Il cunoașteți pe defunct...? Și, fără să aștepte răspuns, a continuat: Deși totul pare să indice că au hotărât de comun acord să treacă pe celălalt tărâm... Știți dacă avea dușmani?

Aurora a dat din cap în semn că nu, căutând de zor un șervețel în poșetă. Andreu a întins spre ea o batistă parfumată, dar a refuzat-o; îi era rușine să ude cu lacrimile ei bumbacul acela atât de fin.

Dușmani? repetă ea cu vocea întretăiată. Câteodată, propria viață îți e dușman...

Andreu se uita la ceas fără să clipească, încercând să pună capăt aceluia interogatoriu fără rost. Dacă ajungea la timp, reușea să sune la New York. Nu voia să-l piardă pe brokerul pe care-l convocase la o videoconferință.

– Autopsie? Andreu și-a îndrepat un deget acuzator spre inspector și a adăugat: Nu vreau să întârziți înmormântarea. Nu vreau autopsie și nici hârțogărie. Cu cât terminăm mai repede cu povestea asta, cu atât mai bine.

Aurora l-a străfulgerat cu ochii ei de culoarea pământului și glasul ei dulce s-a auzit hotărât:

– Vreau să știu de ce a murit mama.

Ridicarea cadavrelor s-a făcut cu toate măsurile de precauție posibile. A fost nevoie de o targă dublă, fiindcă n-a fost cu puțință să se separe morții; îmbrățișarea i-a prefăcut într-o singură ființă. O sculptură dublă a iubirii albe. La cererea fetei lui Soledad, voalul n-a fost tăiat și nici nu s-a luat buchetul de mireasă. Întocmai așa cum au fost găsiți au fost duși la morgă pentru autopsie. Andreu a ieșit furios